

Datum van inontvangstneming : 13/05/2019

Zaak C-264/19

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof

Datum van indiening:

29 maart 2019

Verwijzende rechter:

Bundesgerichtshof (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 februari 2019

Verzoekende partij, verzoekende partij in Revision en verwerende partij in Revision:

Constantin Film Verleih GmbH

Verwerende partijen, verwerende partijen in Revision en verzoekende partijen in Revision:

YouTube LLC

Google Inc.

Voorwerp van het hoofdgeding

De houder van exclusieve gebruiksrechten van films eist dat het internetplatform „YouTube” en de moedermaatschappij „Google” informatie verstrekken over het e-mailadres, het telefoonnummer en het IP-adres van gebruikers die de betrokken films illegaal op YouTube hebben geüpload

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Omvatten de adressen van de producenten, fabrikanten, distributeurs, leveranciers en andere eerdere bezitters van de goederen of diensten, alsmede van de beoogde groot- en kleinhandelaren, zoals bedoeld in artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48/EG, die behoren tot de informatie die uit hoofde van artikel 8, lid 1, ervan, naar gelang passend, dient te worden verstrekt, ook
 - a) de e-mailadressen van de gebruikers van de diensten en/of
 - b) de telefoonnummers van de gebruikers van de diensten en/of
 - c) de door de gebruikers van de diensten voor het uploaden van de inbreukmakende bestanden benutte IP-adressen met inbegrip van het precieze tijdstip van het uploaden?
2. Indien de eerste vraag, onder c), bevestigend wordt beantwoord:

Behoort tot de volgens artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48/EG te verstrekken informatie ook het IP-adres dat door de gebruiker, die eerder inbreukmakende bestanden heeft geüpload, het laatst werd benut om toegang te krijgen tot zijn Google-/YouTube-gebruikersaccount, met inbegrip van het precieze tijdstip van toegang, ongeacht de vraag of bij die laatste toegang inbreuken zijn gepleegd?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 8 van richtlijn 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (PB 2004, L 157, blz. 45)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

§ 101, lid 1, eerste volzin, lid 2, punt 3, en lid 3, punt 1, Urheberrechtsgesetz (Duitse wet op het auteursrecht; hierna: „UrhG”)

§ 111, lid 1, eerste volzin, punt 2, Telekommunikationsgesetz (Duitse wet op de telecommunicatie; hierna: „TKG”)

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Verzoekster is een Duitse onderneming die stelt houdster te zijn van de exclusieve gebruiksrechten van de films „Parker” en „Scary Movie 5”. Eerste verweerster exploiteert het internetplatform „YouTube”, waarop videobestanden kunnen worden geüpload en toegankelijk gemaakt voor andere internetgebruikers.

Tweede verweerster is de moedermaatschappij van eerste verweerster en eigenares van het door eerste verweerster voor het internetplatform gebruikte domein. Om videobestanden op het internetplatform „YouTube” te kunnen uploaden, moeten de gebruikers zich eerst met een „Google-gebruikersaccount” bij tweede verweerster registreren en daarbij een naam, een e-mailadres en een geboortedatum opgeven. Gebruikers die video’s met een lengte van meer dan 15 minuten op het platform willen publiceren, moeten bovendien een mobiel telefoonnummer opgeven, waarnaar een voor de publicatie vereiste verificatiecode wordt gestuurd. Overeenkomstig de gezamenlijke gebruiksvoorwaarden en het privacybeleid van verweersters stemmen de gebruikers van het platform in met het bewaren van serverlogs met inbegrip van het IP-adres, de datum en het tijdstip van het gebruik en van de afzonderlijke aanvragen, alsmede met het gebruik van die gegevens door de betrokken ondernemingen.

- 2 Op 29 juni 2013 werd de film „Parker” in volledige lengte in het Duits onder de gebruikersnaam N1 geüpload op het internetplatform van eerste verweerster en tot hij op 14 augustus 2013 werd geblokkeerd, meer dan 45 000 keer bekeken. In september 2013 werd de film „Scary Movie 5” onder de gebruikersnaam N2 in volledige lengte geüpload en tot hij op 29 oktober 2013 werd geblokkeerd, meer dan 6 000 keer bekeken. Bovendien werd op 10 september 2014 onder de gebruikersnaam N3 opnieuw een kopie van deze laatste film geüpload, die tot ze op 21 september 2014 werd geblokkeerd, meer dan 4 700 keer werd bekeken.
- 3 Verzoekster eist dat verweersters ertoe worden veroordeeld haar informatie over de gebruikers N1, N2 en N3 te verstrekken in de vorm van de volgende door verweersters opgeslagen gegevens: a) het e-mailadres van de gebruiker, b) het telefoonnummer van de gebruiker, c) het IP-adres dat de gebruiker voor het uploaden van het bestand heeft gebruikt met inbegrip van het exacte tijdstip van de upload met vermelding van de datum, het tijdstip uitgedrukt in uur, minuten en seconden en de tijdzone (uploadtijdstip), d) het IP-adres dat door de gebruiker het laatst is gebruikt om toegang te krijgen tot zijn Google-/YouTube-account, met inbegrip van het exacte tijdstip van de toegang uitgedrukt in uur, minuten en seconden en de tijdzone (tijdstip van toegang).
- 4 Het Landgericht Frankfurt am Main (rechter in eerste aanleg Frankfurt am Main) heeft het beroep verworpen. Het door verzoekster vervolgens ingestelde hoger beroep is door het Oberlandesgericht Frankfurt am Main (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Hessen, Frankfurt am Main) toegewezen voor zover verweersters werd gelast de e-mailadressen van de betrokken gebruikers mee te delen. Tegen die uitspraak hebben zowel verzoekster als verweersters beroep in Revision ingesteld bij het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken). Verzoekster blijft bij haar eis, verweersters te gelasten ook informatie te verstrekken over het telefoonnummer en de IP-adressen van de gebruikers. Het beroep in Revision van verweersters strekt tot volledige afwijzing van die eis.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 5 Verzoekster leidt haar recht op informatie af uit § 101, lid 1, eerste volzin, lid 2, punt 3, en lid 3, punt 1, UrhG. Die bepaling strekt tot omzetting van artikel 8 van richtlijn 2004/48 en dient derhalve in overeenstemming met die richtlijn te worden uitgelegd. In hoeverre de beroepen in Revision slagen, hangt af van de vraag welke informatie overeenkomstig artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 moet worden verstrekt. Het beroep in Revision van verzoekster slaagt indien zij ook om informatie kan verzoeken over de telefoonnummers van de gebruikers en de IP-adressen die zij voor het inbreukmakende uploaden van de bestanden hebben gebruikt. Het beroep in Revision van verweersters slaagt indien zij niet verplicht zijn informatie te verstrekken over de e-mailadressen van de gebruikers.
- 6 Eerste vraag, onder a): Relevant is of de informatie over „de naam en het adres” in de zin van artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 ook e-mailadressen omvat. De verwijzende rechter is van mening dat de door § 101, lid 3, UrhG en artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 beoogde bescherming impliceert dat hieronder ook e-mailadressen vallen. Het recht om van derden informatie te verlangen dient de houder van de rechten in staat te stellen de inbreukmaker te identificeren. Aangezien bij de registratie van een gebruiker van het platform van eerste verweerder enkel een (fictieve) gebruikersnaam en een e-mailadres worden geregistreerd, zou het identificeren van een inbreukmaker bij voorbaat worden bemoeilijkt indien de houder van de rechten geen informatie over het e-mailadres zou kunnen verkrijgen. Dat zou echter indruisen tegen de doelstelling van richtlijn 2004/48 (zie overweging 3).
- 7 Eerste vraag 1, onder b): Hier wordt de vraag aan de orde gesteld of het begrip „adres” in artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 ook het telefoonnummer omvat. Blijkens de duidelijke bewoordingen van die bepaling is dit niet het geval.
- 8 Voor de tegenovergestelde opvatting pleit dat verweersters normaliter vanwege de anonimiteit die gebruikers van platforms als die van eerste verweerder wordt geboden, simpelweg niet in staat zijn informatie te verstrekken over „de naam en het adres” in de zin van een voor- en achternaam en een postadres. In gevallen waarin een gebruiker een video met een lengte van meer dan 15 minuten op het platform van eerste verweerder wil publiceren, wordt daarentegen niet alleen naar een telefoonnummer gevraagd, maar wordt dat nummer door het sturen van een verificatiecode ook gecontroleerd. Bij de toewijzing van telefoonnummers moeten overeenkomstig § 111, lid 1, eerste volzin, punt 2, TKG de naam en het adres van de abonnee worden opgeslagen. Aangezien dit bij de toewijzing van e-mailadressen niet het geval is, zou de informatie over het telefoonnummer bij de in casu relevante inbreuken het enige doeltreffende middel voor de handhaving van de intellectuele-eigendomsrechten kunnen vormen.
- 9 Voor die opvatting pleit bovendien dat de moderne telecommunicatietechniek het mogelijk maakt om tekstberichten per sms, mms of via instant-messaging-diensten

naar een telefoon of ander mobiel eindtoestel te sturen. Als „adres” voor die schriftelijke communicatie fungeert dan het telefoonnummer.

- 10 Eerste vraag, onder c): Hier wordt de vraag aan de orde gesteld of artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 ook het IP-adres betreft dat is gebruikt voor het illegale uploaden van de bestanden.
- 11 Wat daartegen zou kunnen pleiten is de werking van het IP-adres. Dit wordt namelijk niet toegewezen aan een bepaalde persoon, maar is – en in het geval van een dynamisch IP-adres bovendien slechts voor bepaalde tijd – gekoppeld aan de netwerkinterface van een met het internet communicerend toestel. Aan de hand van het IP-adres kan derhalve geen specifieke persoon worden geïdentificeerd. Bovendien identificeert het IP-adres enkel het met het internet communicerende toestel op het niveau van de netwerkinterface, maar geen verdere, met dat toestel verbonden toestellen.
- 12 Tegen die zienswijze pleit bovendien dat de IP-adressen tot de persoonsgegevens behoren (zie arrest Hof van 19 oktober 2016, ██████████ C-582/14, EU:C:2016:779). Dat impliceert dat de betrokken grondrechten tegen elkaar moeten worden afgewogen. Bij de richtlijnconforme uitlegging van het nationale recht dienen de nationale rechterlijke instanties namelijk een juist evenwicht te waarborgen tussen de verschillende, door de rechtsorde van de Unie beschermde grondrechten. Bij het verstrekken van persoonsgegevens aan particuliere derden met het oog op het vervolgen van inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten dienen in het bijzonder de eerbiediging van het privé-leven (artikel 7 van het EU-Handvest van de grondrechten) en de bescherming van persoonsgegevens (artikel 8 van het Handvest), enerzijds, en het recht op eigendom (artikel 17, lid 2, van het Handvest), anderzijds, in de afweging te worden meegenomen.
- 13 Volgens artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 behoeven de gebruikers (alleen) het doorgeven van hun naam en adres te accepteren. Informatie over de door hen gebruikte IP-adressen zou hun recht op privacy kunnen aantasten. Bovendien mag niet worden vergeten dat informatie over het (dynamische) IP-adres, die altijd ook het exacte tijdstip van toegang omvat aangezien alleen op die wijze het eindtoestel kan worden geïdentificeerd, tegelijkertijd uitsluitel biedt over het exacte tijdstip van de internetcommunicatie met inbegrip van de tijdzone en nadere omstandigheden van de communicatie. Die gegevens worden echter beschermd door de artikelen 7 en 8 van het EU-Handvest van de grondrechten (zie arrest Hof van 8 april 2014, Digital Rights Ireland en ██████████ e.a., C-293/12 en C-594/12, EU:C:2014:238, punten 26 e.v.). Bovendien kan informatie over het IP-adres inbreuk maken op de privacy van niet-betrokken derden als de houder van de aansluiting niet de inbreukmaker is.
- 14 Voor de opvatting dat het IP-adres wel door artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 wordt bestreken, pleit dat het begrip „adres” als term elk soort adres kan omvatten en dus ook het (elektronische) IP-adres. Het IP-adres vergemakkelijkt

net als het postadres en het e-mailadres de identificatie van een persoon die inbreuk heeft gemaakt op het auteursrecht.

- 15 Ook de strekking van richtlijn 2004/48 pleit voor deze zienswijze. Deze richtlijn beoogt volgens overweging 3 ervan een doeltreffende handhaving van de intellectuele-eigendomsrechten te waarborgen. Dat doel kan niet worden verwezenlijkt zolang wordt uitgegaan van de traditionele notie van „de naam en het adres”. Het opvragen van informatie over „de naam en het adres” loopt vaak op niets uit daar die gegevens door platformexploitanten zoals eerste verweerster normaliter noch worden geregistreerd noch geverifieerd. De daarmee gepaard gaande ernstige aantasting van de door het Handvest beschermde intellectuele eigendom (artikel 17, lid 2) zou afbreuk kunnen doen aan het vereiste dat een juist evenwicht wordt verzekerd tussen de met elkaar in overeenstemming te brengen grondrechten (zie arrest Hof van 18 oktober 2018, [REDACTED] C-149/17, EU:C:2018:841, punt 46). Het bekendmaken van het IP-adres naast het e-mailadres en mogelijk ook het telefoonnummer zou in dit verband een geschikt middel kunnen vormen voor de identificatie van de inbreukmaker en dus voor de doeltreffende handhaving van de intellectuele-eigendomsrechten in de zin van richtlijn 2004/48.
- 16 Indien de eerste vraag, onder c), bevestigend wordt beantwoord, rijst bovendien de vraag of ook informatie kan worden verlangd over het IP-adres dat de gebruikers het laatst en los van een daarmee verband houdende inbreuk hebben benut om toegang te krijgen tot hun Google-/YouTube-account (tweede vraag).
- 17 Daarvoor pleit dat gezien het permanente wisselen van de dynamische IP-adressen ook het telkens meest actuele IP-adres onder de te verstrekken informatie zou moeten vallen, omdat slechts dat IP-adres daadwerkelijk het „adres” van de gebruiker van de diensten in de zin van artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 vormt.
- 18 Een dergelijke uitbreiding van het recht op informatie tot het meest actuele IP-adres, los van een daarmee verband houdende inbreuk, zou niet mogelijk zijn indien voor de toepasbaarheid van artikel 8, lid 2, onder a), van richtlijn 2004/48 een verband met een inbreuk vereist is. Het laatstelijk voor de toegang tot een Google-/YouTube-account gebruikte IP-adres houdt niet per se verband met de gelaakte inbreuk. Het vereiste van een dergelijk verband zou echter kunnen voortvloeien uit het feit dat verweersters overeenkomstig artikel 8, lid 1, onder c), van richtlijn 2004/48 slechts kunnen worden vervolgd op grond van het feit dat zij een dienst hebben verleend ten behoeve van inbreukmakende handelingen en de overeenkomstig artikel 8, lid 2, onder a) en b), van de richtlijn te verstrekken informatie juist op dergelijke inbreukmakende diensten betrekking heeft.